

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่องการเจรจาและจัดทำความตกลง FTA ในกระบวนการปฏิรูปการเมือง

นโยบายเรื่องการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) เป็นนโยบายสาธารณะที่มีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทย มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน อำนาจอธิปไตย รวมทั้งผลกระทบต่อฐานทรัพยากร อันเป็นทุนที่สำคัญของประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเขตร้อน เป็นนโยบายเรื่องหนึ่งของรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและผลกระทบอย่างมากในสังคมและยังคงเป็นนโยบายต่อเนื่องมาจนถึงรัฐบาลปัจจุบัน

จากการติดตามและตรวจสอบมาอย่างต่อเนื่องของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และจากผลการสัมมนาที่จัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๗-๑๙ มกราคม ๒๕๕๐ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรร่วมจัดอีกหลายองค์กร พบว่า การเจรจาความตกลง FTA โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการเจรจา FTA ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา มีปัญหาในเรื่องการขาดธรรมาภิบาล ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีความหมาย ขาดการศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้าน รวมถึงปัญหาความไม่ชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับปี ๒๕๔๐) ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมระหว่างภาคส่วนต่างๆ หากรัฐบาลยังคงผลักดันรวบรัดการเจรจาต่อไปตามกระบวนการและวิธีที่ได้ปฏิบัติผ่านมา จะทำให้เกิดปัญหาไม่สิ้นสุด

ดังนั้น ในช่วงเวลาของการปฏิรูปการเมืองซึ่งเป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่งของรัฐบาลและสังคมไทย จึงควรใช้โอกาสนี้ในการปฏิรูปกระบวนการกำหนดนโยบายและการเจรจาจัดทำความตกลงระหว่างประเทศ ทั้งในส่วนของการปรับแก้ไขข้อบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง เช่น ในมาตรา ๒๒๔ ของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ รวมทั้ง การจัดทำกฎหมายเฉพาะว่าด้วยเรื่องการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบกติกาทางสังคม เป็นเครื่องมือสำหรับภาครัฐและภาคประชาสังคมในการรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ให้การกำหนดนโยบายและการเจรจาจัดทำความตกลงระหว่างประเทศของไทยเป็นไปอย่างมีธรรมาภิบาล ให้เกิดการมีส่วนร่วมของสังคม สร้างพลังทางสังคมในการเพิ่มอำนาจการเจรจาของประเทศ

ในการนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะดำเนินกิจกรรม ทั้งโดยการศึกษาเชิงลึก การจัดสัมมนาสาธารณะ การมีส่วนร่วมของประชาชนรูปแบบต่าง ฯลฯ เพื่อร่วมจัดทำข้อเสนอในการยก “ร่างรัฐธรรมนูญ” ในส่วนที่เกี่ยวข้อง และการจัดทำร่าง “พระราชบัญญัติการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศ” เพื่อนำเสนอต่อสังคมและรัฐบาล ให้เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปการเมืองที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมอย่างแท้จริง

อนึ่ง สำหรับกรณีการเจรจาจัดทำ “ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น” ซึ่งได้มีการเจรจาจบสิ้นไปแล้วเมื่อต้นปี ๒๕๔๙ บัดนี้ได้ทราบว่าทางรัฐบาลจะได้เสนอให้ “สภานิติบัญญัติแห่งชาติ” ได้พิจารณาว่าจะให้ลงนามหรือไม่ภายในประมาณ ๒ สัปดาห์ก่อนหน้านั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และองค์กร นักวิชาการที่มีรายชื่อแนบท้ายนี้ ขอคัดค้านการดำเนินการดังกล่าว เนื่องจากนับตั้งแต่มีการเจรจาจบสิ้นไป ประชาชน หรือแม้แต่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญยังไม่เคยได้มีโอกาสรับรู้ ศึกษาร่าง ความตกลงดังกล่าว ยังขาดการศึกษาผลกระทบอย่างครบถ้วนรอบด้าน ยังไม่ได้มีการจัดทำ ประชาพิจารณ์ที่ถูกต้องเหมาะสมตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ดำเนินการ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในทาง กฎหมายและความชอบธรรมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติในการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อการทำความตกลงระหว่างประเทศอีกด้วย

สิ่งที่รัฐบาลควรดำเนินการ คือ การจัดตั้งคณะกรรมการพหุภาคีอิสระเพื่อศึกษาทบทวนความตกลง FTA ที่ประเทศไทยได้ลงนามไปแล้ว ได้แก่ กรณีไทย-จีน, ไทย-ออสเตรเลีย และ ไทย-นิวซีแลนด์ และให้มีการเปิดเผยร่างความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นทั้งหมดแก่สาธารณะ นอกจากนี้ให้มีการศึกษาเพิ่มเติมผลกระทบเกี่ยวกับความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น เช่น เรื่องผลกระทบด้านมลพิษและ สิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสุขภาพ เป็นต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑๙ มกราคม ๒๕๕๐

รายชื่อนักวิชาการ

๑. ท่านผู้หญิงสุรฉวีวัลย์ เสถียรไทย	ผู้อำนวยการสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
๒. ศ.ดร.อภิชาติ พันธุเสน	สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม
๓. รศ.ดร.ลาวัญญ์ ถนัดศิลป์กุล	สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษาตรวจสอบ
การจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐ
๔. รศ.ดร.จิราพร ลิ้มปานานนท์	คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษาตรวจสอบ
การจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐ
๕. รศ.มณีนรี พันธุลาภ	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษาตรวจสอบ
การจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐ
๖. คุณเกียรติชัย พงษ์พานิช	อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษาตรวจสอบ
การจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐ
๗. คุณบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษาตรวจสอบ
การจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐ
๘. คุณสารี อ๋องสมหวัง	สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค,
กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch)
๙. คุณกิงกร นรินทรกุล ณ อยุธยา	Oxfam Great Britain, Thailand
๑๐. คุณฉินจันทร์ ประชาสันต์	นักวิจัย โครงการศึกษาและปฏิบัติการพัฒนา (FOCUS)